

предметного поля, об'єктів, методології, дає відповіді на питання про призначення, структуру, зміст, функції, завдання тощо і сприяє дослідженню концептуальних основ науки.

Список використаних інформаційних джерел

1. Семанюк В. З. Інформаційна теорія обліку в постіндустріальному суспільстві : монографія. Тернопіль.: ТНЕУ, 2018. 392 с.,
2. Семанюк В. З. Облікова філософія в системі теоретичного знання. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2018. Вип. 1(51). С. 442–448.

УДК 657; 336.2

Семйон В.С.

к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II, м. Берегове, Україна

Гегедюш М.

доктор філософії, PhD,

заступник голови Аудиторська палата Угорщини, м. Будапешт, Угорщина

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ: ГАРМОНІЗАЦІЯ СИСТЕМ

Гармонізація бухгалтерського обліку і оподаткування є особливо важливим питанням сьогодення. Україна перші вагомі кроки на цьому шляху зробила з прийняттям Податкового Кодексу у 2011 році. Фахівці у сфері обліку і оподаткування пропонують розробити таку систему бухгалтерського обліку, яка б сприяла уніфікації систем, а також ліквідувала б асиметрію інформації в бухгалтерському обліку.

Одним з важливих питань правового регулювання фінансової системи є регулювання бухгалтерського обліку, оновлення та гармонізація якого в усьому світі на порядку денному. Будь-які реформи бухгалтерського обліку як на міжнародному, так і на національному рівні передбачають також удосконалення податкової системи.

На думку науковців податковий облік, як система, що забезпечує податкові цілі держави, виник в ХІХ столітті у зв'язку з прискоренням руху капіталу та розширенням міжнародного співробітництва. У світовій практиці податковий облік остаточно виокремлюється в якості самостійного інструменту економічного регулювання держави з кінця ХХ століття. Формуються правила, виходячи не з економічної сутності відносин, що виступають в якості об'єкта регулювання, а виходячи з потреб оподаткування. Подібне викривлення правил бухгалтерського обліку стало йти у розріз з інтересами інших користувачів фінансової звітності – інвесторів та кредиторів. Тому гостро постала необхідність розділення двох систем обліку – бухгалтерського і податкового [1].

Податковий облік в загальному розумінні забезпечує податкові розрахунки. Хендріксен визначає його як протилежність фінансовому обліку і наголошує на тому, що «головна мета податкового обліку значно відрізняється від мети фінансової звітності» [3]. В той же час Рішар зазначає, що «це спеціальний вид бухгалтерії», необхідний для визначення бази оподаткування [2].

З виникненням і розвитком підсистеми податкового обліку у міжнародній практиці розвинулись дві концепції (моделі) взаємодії бухгалтерського обліку та оподаткування:

1. Континентальна (європейська), яку вперше сформульовано у Пруссії і базується вона на рівності бухгалтерського і податкового прибутку. Цю модель застосовують країни континентальної Європи (Німеччина, Франція, Італія, Швеція і т.д.), а також Аргентина, Бразилія, Японія. Особливість концепції полягає в тому, що фінансову звітність складають враховуючи інтереси держави, потреби податкових органів.

2. Англо-саксонська (американська), що бере свій початок в Об'єднаному Королівстві. Основна її особливість – нерівність бухгалтерського прибутку та оподаткованого прибутку. Поширилась у США, Великій Британії, Голландії, Канаді, Австралії. Під час складання фінансової звітності основними є інтереси власників, інвесторів. Податкова система не впливає або майже не впливає на бухгалтерський облік.

Основою континентальної моделі є кодифіковане право. Передумовами її виникнення стали направленість бухгалтерського обліку на фіскальні інтереси держави, детальне правове регулювання бухгалтерського обліку, жорстке законодавче регулювання бухгалтерських процедур та залежність обліку від банківської системи та держави. Основним принципом обліку в цій моделі є принцип обачності. Існує тісний зв'язок між обліком і оподаткуванням. Це проста і логічна модель, економічно ефективна, яка направлена на мінімізацію податків. Однак недоліками моделі є те, що податковому обліку відводиться занадто важлива роль порівняно з бухгалтерським, внаслідок чого відбувається «податкове викривлення» інформації фінансових звітів.

Англосаксонська модель на відміну від континентальної базується на пруденційному праві. Виникнення моделі пов'язане з розвитком інвестиційного капіталу та ринку цінних паперів, функціонуванням великої кількості мультинаціональних компаній, а також впровадженням міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Характеризується відсутністю або дуже слабким взаємозв'язком обліку і оподаткування, паралельним і незалежним існуванням двох систем. Прийняття законодавства відбувається не на державному рівні, а на рівні професійних організацій. Це модель, яка достовірно відображає інформацію про фінансовий стан підприємства, однак вона потребує високої кваліфікації фахівців з бухгалтерського обліку і оподаткування.

Тісним взаємов'язком податкових і бухгалтерських правил в першу чергу характеризуються індивідуальні фінансові звіти, які є базою для нарахування

податків. В останні десятиріччя все більшого розповсюдження набули міжнародні правила ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Сприяло цьому і те, що Європейський Союз вже з 2005 року затвердив обов'язковість використання МСФЗ окремими категоріями підприємств. Застосування МСФЗ викрило гострі конфлікти бухгалтерського обліку та оподаткуванням, оскільки міжнародні стандарти не регулюють розрахунок податкової бази і не дозволяють компроміси систем. Міжнародне регулювання вимагає представлення інформації у фінансовій звітності не враховуючи податкових правил. У зв'язку з цим компанії, застосовуючи МСФЗ, змушені відмовитись від будь-якого коригування інформації на користь податкового законодавства та вести відокремлений податковий облік.

Регулювання бухгалтерського обліку як в Україні, так в Угорщині відноситься до континентальної моделі. Угорщина слідує зразку Німеччини без обов'язку складання так званого податкового балансу. Базою оподаткування податком на прибуток є фінансовий результат відповідно до бухгалтерського обліку, який коригується визначеними коефіцієнтами. Модель оподаткування прибутку – фінансовий облік-податкові різниці-податковий облік. В угорській практиці першочергова увага приділяється таким принципам бухгалтерського обліку як обачність, достовірність і повнота.

Оподаткування прибутку підприємств в Україні регулюється Податковим кодексом, П(С)БО 17 «Податок на прибуток» та П(С)БО 27 «Податкові різниці», що відповідають міжнародній практиці і поширюються на всі суб'єкти господарювання. Одним з міжнародних правил є розрахунок відстрочених податків. В Угорщині дане питання не регулюється на рівні індивідуальних звітів, можливість відстрочення податків надано тільки тим підприємствам, які ведуть облік за МСФЗ. Тому звіти угорських компаній, які складені за вимогами національного законодавства, можуть бути «податково забрудненими».

До сьогодні існують дискусії щодо потреби існування податкового обліку, як окремої системи. Причинами необхідності виокремлення такої системи можуть бути:

- відмінності податкового та бухгалтерського понятійного апарату як об'єктивного (через неспівпадіння інтересів держави та суб'єктів оподаткування), так і суб'єктивного (через недосконалість діючого законодавства) характеру;
- зростання впливу оподаткування на функціонування та розвиток суб'єктів господарювання;
- недоліки податкових систем, що передбачають складні бухгалтерські розрахунки.

Перспективним вирішенням проблеми гармонізації бухгалтерського обліку та оподаткування може бути повна відмова від податкового обліку, узгодження податкових правил з обліковими.

Список використаних інформаційних джерел

1. Башкатов В.В. История становления и развития налогового учёта / В.В. Башкатов // Научный журнал КубГАУ. – № 68 (04). – 2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ej.kubagro.ru/2011/04/pdf/05.pdf>
2. Бухгалтерский учет: теория и практика / Ж. Ришар; Пер. с фр. [Н.В. Буровой и Т.О. Терентьевой]; Под ред. Я.В. Соколова. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 158 с.
3. Hendriksen, Eldon S., Van Breda, Michael F.: Accounting Theory. – Fifth edition. – Homewood, IL: Irwin, 1992.

УДК 657

Сливка Я.В.

*к.е.н., доцент кафедри економіки та менеджменту,
Карпатський інститут підприємництва ВМУРЛ «Україна», м. Хуст, Україна*

**ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДОКУМЕНТООБІГУ
ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

Запровадження електронного документа та електронного документообігу є звичним та інноваційним водночас для вітчизняних та європейських підприємств. Щороку зростає перелік документів, що підлягають поданню в електронному варіанті та зменшується перелік обов'язкового паперового варіанту первинних та зведених документів. Електронний документообіг зменшує витрати на друк, обробку, передачу, зберігання документів та контроль їх своєчасного подання, дозволяє автоматизувати виявлення помилок, проте піднімає питання інформаційної безпеки підприємства.

Питання необхідності автоматизації управління документообігом давно перейшло в практичну площину, і все більше підприємств впроваджують у себе системи електронного документообігу (СЕД). Впровадження електронного документообігу зумовлене розширенням підприємств, збільшенням кількості документів, що часто дублюють один одного, зменшення оперативності обробки документів.

За даними обстеження, яке проводила міжнародна логістична компанія «SPN Communications» в Siemens Business Services у деяких компаніях [3]: 30 % часу робочих груп витрачається на пошуки та погодження документів; 6 % документів безповоротно губляться; кожний внутрішній документ копіюється до 20 разів; на 20–25 % зростає продуктивність праці персоналу за використання електронного документообігу; вартість архівного збереження електронних документів на 80 % нижча порівняно з їхніми паперовими копіями. Наведені фактори вкотре підтверджують актуальність впровадження СЕД на досліджуваному підприємстві, для якого проблема копіювання документів є особливо важлива.